

SURİYELİ MÜLTECİLERE YÖNELİK NİCEL BİR ÇALIŞMA: SULTANGAZİ ÖRNEĞİ

Dr. Yaşar TINAR¹

ÖZET

Suriye'deki iç savaşın başlamasının ardından Suriye'de yaşayan Suriyeliler mecburi olarak iç savaşın da getirdiği ekonomik, sosyolojik, siyasi ve askeri müdahaleler neticesinde ülkelerini terk etmek zorunda kalmıştır. Suriye'de iç savaşın başladığı 2011 yılından itibaren günümüze en çok Suriyeli mülteciye Türkiye Cumhuriyeti Devleti sahip çıkmış ve sınır kapılarını açarak mültecilerin Türkiye'ye gelmesine müsaade etmiştir. Türkiye'nin günümüzde yaklaşık 4 milyon Suriyeliye ev sahipliği yaptığı bilinmektedir. Nitekim bu 4 milyon Suriyeli mültecinin birçoğu Türkiye'nin yedi bölgesine dağılmış ve buralarda hayatlarını devam ettirmektedirler. Suriyeli mülteciler, 2011 yılından itibaren diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de birçok problemle de karşı karşıya kalmışlardır. Yapılan araştırmada özellikle Suriyeli mültecilerin Türkiye'de yaşadıkları dil sorunu hakkında, çalışma hayatı hakkında, yapmış oldukları meslekler hakkında, eğitim seviyeleri, sosyal güvencelerinin olup olmadığı, ikamet sorunlarının olup olmadığı, Suriye'ye geri dönmeyi düşünüp düşünmedikleri gibi pek çok konuya değinilmiştir. Bu açıdan yaklaşıldığında yapılan araştırmayla Suriyeli mültecilerin Sultangazi ölçeğinde yukarıda muhatap oldukları soru ve sorunların ne aşamada olduğu hakkında bir sonuç elde edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sultangazi, Suriye, Göç, Mülteci, Sosyo-Ekonomik Durum

A SURVEY ON THE SCALE OF SULTANGAZİ FOR SYRIAN REFUGEES

ABSTRACT

After the beginning of the civil war in Syria, Syrians living in Syria had to leave their country as a result of the economic, sociological, political and military interventions brought about by the civil war. Since the beginning of the civil war in Syria in 2011, the Republic of Turkey has protected the most Syrian refugees and allowed the refugees to come to Turkey by opening the border gates. Turkey is known to host approximately 4 million Syrians today. As a matter of fact, many of these 4 million Syrian refugees are distributed in seven regions of Turkey and continue their lives there. Syrian refugees have faced many problems in Turkey as well as in other countries since 2011. In the study, many issues such as the language problem of Syrian refugees in Turkey, about their working life, about their professions, their education level, whether they have social security, whether they have residence problems, whether they

Geliş Tarihi: 04.11.2020

Kabul Tarihi: 10.07.2021

¹ yasartinar@sultangazi.bel.tr

think of returning to Syria, are mentioned. From this point of view, a result has been tried to be obtained about the stage of the questions and problems that Syrian refugees have dealt with above in the Sultangazi scale.

Keywords: *Sultangazi, Syria, Migration, Refugee, Socio-Ekonomik Status*

1. GİRİŞ

Çatışma, şiddet, zulüm, siyasi ve askeri baskılar sebebiyle zorunlu olarak zorla yerinden edinilen kişilerin sayısı dünya genelinde oldukça yüksek bir seviyeye ulaşmışken; 21. yüzyılda Türkiye dünyaya örnek olacak şekilde en fazla sayıda mülteciye ev sahipliği yapmaktadır. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin (BMMYK) Türkiye istatistiklerine göre; Suriyeli mülteci ve sığınmacı sayısı yaklaşık 3,6 milyon kişidir. Yine aynı kurumun istatistiklerine göre Suriyeli mültecilerin %98'inden fazlası Türkiye genelinde 81 ilde yaşamlarını sürdürmektedir (UNHCR, 28.10.2020).

Diğer taraftan Türkiye'deki Suriyeli mülteci sayısının her geçen gün artmasından dolayı kendi ülkelerine geri dönme istek, arzu ve eğilimleri de zayıflamaktadır. Aksine Türkiye'deki kalıcılıkları daha da güçlenmektedir. Çünkü yukarıda da değinildiği gibi mülteciler diğer ülkelerdeki gibi kamplarda değil de şehirlerde yaşıyorlar ve belli standartlarda kendi sosyal ve ekonomik hayatlarını kurmuşlardır. Örneğin, Türkiye'de 650 bin civarında okula giden mülteci bulunmakta, yaklaşık yarım milyon yeni doğan bebek olduğu bilinmekte ve 1.2 milyon mültecinin de çalışma hayatında yer almaktadır. Suriyeli mülteciler tarafından iç savaşın ne zaman biteceği, siyasi ve ekonomik kargaşanın ne zaman ortadan kalkacağı veya son bulacağı ve siyasi ve ekonomik istikrarın ne zaman sağlanacağı hala mültecilerin akıllarında soru işareti olarak yer almaktadır. Tüm bu sebeplerden dolayı Suriyeli mültecilerin kendi ülkelerindeki savaş ortamının sona ermesi, siyasi ve ekonomik istikrarın sağlanması, barış ve huzur ortamının tesis edilmesi söz konusu olsa bile kısa ve orta vadede kendi ülkelerine geri dönmeleri pek mümkün gözükmemektedir (Erdoğan, 2019: 24).

Türkiye'de yaşayan yaklaşık 5 milyon Suriyelinin resmi rakamlara göre yaklaşık 60 bini Sultangazi'de yaşamaktadır. Bundan dolayı Sultangazi'de yaşayan Suriyeli mültecilerin bu ilçede hangi meslekte veya sektörde çalıştıkları, Suriye'de yaptıkları meslek veya işlerin neler olduğu, hangi şartlarda ikamet ettikleri, dil problemi yaşayıp yaşamadıkları, cinsiyetleri ve yaş grubu gibi soruların cevapları küçük ölçekte de olsa bir değerlendirme yapma fırsatı vermiş olacaktır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

İnsanlık tarihi kadar eski olan göç hareketleri ilk başlarda insanların yiyecek bulma ihtiyacından dolayı ortaya çıkmış olsa da ilerleyen zaman içerisinde ve özellikle 21. yüzyılda meydana gelen fiziki, siyasi, tarihî, askerî, sosyal, ekonomik, kültürel ve çevresel etkenler bağlamında güncelliğini

korumaktadır. Anlaşılacağı üzere göç olgusunun tek bir sebebi olacağı gibi birçok sebepte göçün sebebi de olabilmektedir. Bir başka ifadeyle göç olgusunu değerlendirirken içerisinde bulunulan dönemin şartlarını iyi anlamak ve ona göre analiz etmek gerekmektedir. En genel anlamda göç veya göç hareketi; “*iyi tanımlanmış coğrafik bölgeler veya idari alanlar arasındaki yerleşim yeri değişiklikleri*” olarak ifade edilmektedir (İnan, 2016: 14).

Bilindiği üzere göç olgusunu insanlık tarihiyle birlikte başlatmak mümkün olmakla birlikte göç konusunda çalışan bazı sosyal bilimciler ve araştırmacılar özellikle içinde bulunduğumuz 21. yy.’ı göç yüzyılı olarak ifade edebileceğimizi söylemektedir (Castles ve Miller, 2008: 5). Bu ifadelerin temeli ise, göçün tüm dünyayı kapsayacak şekilde yayılmasına, göçün uluslararası ilişkileri hiç olmadığı kadar etkin biçimde belirlemesine, göç olgusunun ekonomik ve sosyal sonuçlarının çok büyük çevreleri etkilemesinden ötürü bu yüzyılın daha önce hiç olmadığı kadar göç olgusu tarafından tesis edilmesine dayanmaktadır. Çünkü geçmiş yüzyıllarda en az günümüzdeki kadar önemli ve dünya tarihinin seyrini değiştiren göç hareketlerinin olduğu bilinmektedir. Fakat geçmiş dönemlerde meydana gelen göç hareketleriyle alakalı günümüzle kıyaslayabilecek kadar çok veriye ve bilgiye sahip olunmadığı da bir gerçektir. Fakat tüm bu yaşanan gelişmelerin günümüzdeki göç hareketlerinin değerini azaltmadığı gibi önemini de geçmiş yıllardaki göçlere oranla arttırmamaktadır. Çünkü günümüzdeki göç hareketleri de özellikle ulus devletlerin kontrol politikalarına direnecek yeni siyasal birimler üretebilme ve dolayısıyla son iki yüzyıldır dünyanın her yerine yayılan bildiğimiz siyasal düzenin çok zorlu ve hatta kanlı bile olabilecek süreçler sonucu değişmesi potansiyelini taşımaktadır.

Göç hareketinin ve olgusunun en acımasız ve kötü yanları hiç şüphesiz zorunlu göç, sığınmacılık ve mülteciliktir. Göç olgusunun muhatabı olan zorunlu göçmenler, vatansızlar, sığınmacılar ve mülteciler; yaşama, özgürlük, temel hak ve özgürlükler ile kişinin temel güvenliği haklarının tehlikeye girmesiyle birlikte yaşadıkları ülkeyi terk ederek başka bir ülke sınırları içerisinde hayat bulma ve yaşama mücadelesine itilmektedirler (Urk, 2010: 10). Çünkü kişi yaşadığı ülke içerisinde temel hak ve hürriyetlerinden yoksun durumda kalmaktadır. Buna bağlı olarak mülteci, sığınmacı veya vatansızlar zorunlu olarak ve istemeyerek yaşadığı ülkeyi terk ederek diğer başka bir ülkede yaşam mücadelesine başlamaktadırlar.

Genel olarak tüm dünyaca kabul edilen veya tarif edilen bir göçmen tanımı bulunmamaktadır. Aksine göçmen sözcüğü genellikle, bireyin göç etme kararını zorlayıcı dış faktörlerin etkisi olmaksızın kendi hür iradesiyle ve kişisel uygunluk nedenleriyle almış olduğu tüm pozisyonları kapsar şekilde anlaşılmaktadır. Bundan dolayı göç maddi ve sosyal koşullarını iyileştirmek, kendileri ve ailelerine ilişkin beklentilerini üst seviyede tutmak, daha iyi bir eğitim ve iş imkânına sahip olmak amacıyla başka bir ülkeye veya bölgeye hareket eden kişiler ve aile fertleri için geçerli olarak kabul edilmiştir. Örneğin, Türkiye’de birçok birey ve aile kırsal kesimden sanayileşmiş şehirlere göç etmektedir. Tüm bu göçlerin

nedeni de insanların daha iyi bir sosyo-ekonomik yaşam düzeyi elde etme arzusudur. Diğer taraftan ise tam tersine Birleşmiş Milletler, göçmeni; nedenlerine, gönüllü olup olmadığına, göç yollarına, düzenli veya düzensiz olmasına bakmaksızın yabancı bir ülkede veya bölgede bir yıldan fazla ikamet eden bir birey olarak ifade etmiştir. Böylece Birleşmiş Milletlere göre, turist veya işadamı kimliği ile daha kısa sürelerde seyahat eden kişiler göçmen olarak değerlendirilmemiştir. Ancak genel olarak literatürde tarım ürünlerinin ekimini veya hasadını almak maksadıyla kısa süreliğine seyahat eden mevsimsel tarım işçileri gibi kısa dönemli göçmenlerin de bazı türlerini kapsadığı bilinmektedir (IOM, 2013: 37). Örneğin, Türkiye’de de bazı dönemlerde belli ürünlerin hasadı için mevsimlik tarım işçilerine ihtiyaç duyulmaktadır. Özellikle çay ve fındık toplanma zamanı Türkiye’de Karadeniz Bölgesine yoğun göçler olduğu görülmektedir.

Mülteci kavramı için uluslararası iltica ve göç literatüründe kullanılan kavramlara bakıldığında; göç eden kişilerin tanımlanmasında mülteci, sığınmacı, ülkesinde yerinden edilmiş kişi, göçmen, vatansız kişi gibi kavramların kullanıldığı görülmektedir.

Bilindiği üzere bir başka ülkeye sığınma talep eden herkes için “mülteci” kavramı kullanılabilir. Esasen mülteci kavramı iltica kavramının bir çeşidi olarak bilinmektedir. Yani mülteci kavramı uluslararası korumanın bir türüdür ve uluslararası koruma bütünü ifade eden bir kavramdır. Hatta bu kavramın içerisinde statü olarak mülteci ile birlikte “şartlı mülteci”, “ikincil koruma” ve “geçici koruma” kavramlarının da bulunduğu bilinmektedir (Ekşi, 2017: 39).

Mülteci kavramının daha iyi anlaşılabilmesi bakımından konuyla ilgili diğer kavramlara da kısaca değinmek yerinde olacaktır. Mülteci kavramı; “*medya, siyaset adamları ve kamuoyu tarafından; yaşadıkları yeri terke zorlanan kişiler için kullanılan bir ifadedir. Ayrıca, Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1967 Protokolü’ne göre mülteci; ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri yüzünden zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da söz konusu korku nedeniyle, yararlanmak istemeyen yahut tabiiyeti yoksa ve bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen her şahıs*” mülteci olarak tanımlanmaktadır (OMBUDSMAN, 16.09.2020).

Bir başka ifadeyle mülteci; ırkı, cinsiyeti, tabiiyeti, siyasi görüşü veya herhangi bir sosyal gruba aidiyeti gibi nedenlerden dolayı haklı bir korkusu ve endişesi olan ve vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve mevzu bahis korku ve endişeler nedeniyle ilgili ülkenin korumasından faydalanmak isteyen kişi olarak tarif edilmiştir (Oral ve Çetinkaya, 2017: 1-2).

Bir başka tanımda ise mülteci; ırkı, dini, vatandaşlığı, herhangi bir sosyal gruba aidiyeti veya siyasî fikir ve söylemlerinden dolayı zulüm ve baskıya uğrayacağından korktuğu için ülkesini terk etmek

zorunda olan kişiye denmektedir. Diğer bir tanımda ise mülteci, vatandaşı olduğu memlekette cereyan eden siyasi olaylar sebebiyle vatandaşı olduğu ülkeyi kendi iradesiyle veya zorla terk etmiş, aynı zamanda yeni bir devletin vatandaşlığına geçmemiş ve herhangi bir devletin siyasi ve diplomatik olarak koruması altında bulunmayan kimse olarak tanımlamıştır (Çiçekli, 2007: 233).

Diğer taraftan Türk hukuk sistemine göre mültecinin tanımı Birleşmiş Milletlerin yaptığı mülteci tanımına göre biraz farklıdır. Şöyle ki; Türk hukuk sistemine göre mülteci, Avrupa’da cereyan eden olaylardan dolayı ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba aidiyeti veya siyasi fikir ve düşüncelerinden dolayı zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu ve endişelendiği için tabii olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da söz konusu korku ve endişe nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancıya veya bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen vatansız kişiye denmektedir (Erdoğan, 2020: 5).

Örneğin Ürdün’de, Suriyeliler dâhil tüm mülteciler “Yabancı Kanunu” (Alien Law) çerçevesinde ele alınmaktadır. Bu kanun, uluslararası hukukun genel prensibi olan göçmenlerin yaşam ve özgürlüğünü tehdit eden yere geri gönderilmemesini temel almaktadır (Orsam, 2014: 22).

“Sığınmacı” terimi ise, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Bürosu tarafından kendi ülkesinde işkence, baskı ve zulüm görme yolunda haklı bir nedene dayanan, korku ve endişesi bulunan ya da silahlı ve şiddet içeren olaylar yüzünden yaşamı tehlikede olan ve bu nedenlerden dolayı başka bir ülkeden mülteci olarak statü isteyen kişi için kullanılmaktadır (BMMYK, 1997: 3).

Bir başka tanıma göre “sığınmacı”, mültecilik statüsü incelenmiş olan ve bundan dolayı kendisine geçici koruma sağlanan kişi olarak ifade edilmiştir. Dolayısıyla sığınmacı, mültecilik statüsü henüz açıklanmamış yabancı kişi konumundadır. 1994 İltica ve Sığınma Yönetmeliği’ne göre, Avrupa dışından herhangi bir yerden gelenlere, üçüncü bir ülkeye kalıcı olarak yerleştirilene kadar sığınma hakkı tanımaktadır. Böylece sığınmacı; ırkı, dini, milliyeti, herhangi bir toplumsal gruba aidiyeti, siyasi fikirleri sebebiyle baskı veya zulme uğrayacağından haklı olarak korktuğu için tabii olduğu ülke dışında bulunan ve tabii olduğu ülkenin korumasından faydalanamayan veya korku ve endişeden dolayı faydalanmak istemeyen ya da tabiiyeti yoksa ve önceden ikamet ettiği ülke dışında bulunuyorsa oraya dönmeyen ya da korku ve endişesinden dolayı dönmek istemeyen yabancı olarak ifade edilmiştir (Resmi Gazete, 1994: karar no:22127).

Daha basit bir şekilde sığınmacı, mülteci olarak uluslararası koruma arayan ancak statüleri henüz resmi olarak tanınmamış kişilere denir. Bu terim genellikle, mülteci statüsü almaya yönelik başvurularının hükümet ya da BMMYK tarafından karara bağlanmasını bekleyen kişiler için kullanılır. Statüleri resmi olarak tanınmamış da olsa, sığınmacılar menşei ülkelerine zorla geri gönderilemezler ve

haklarının korunması gerekir (BİANET, 16.09.2020). Yukarıdaki tanımlardan da anlaşılacağı üzere sığınmacılar ile mülteciler arasındaki temel fark mültecinin mültecilik statüsünün devlet tarafından tanınıyor olmasıdır. Sığınmacı ise; mültecilik statüsü hâlen incelenmekte olan ve bu sebeple kendisine geçici koruma sağlanan kişidir. Devletler mültecilik statüsünü tanıyıp tanımama konusunda münhasır yetkiyi haiz iken, sığınmacı statüsünün tanınması söz konusu değildir. Çünkü ülkesinde baskı ve zulme uğradığına inanan ve ulusal sınırları aşan herkes zaten doğrudan sığınmacı statüsü kazanmaktadır. Nitekim sığınmacı statüsü ülkeden kaçış ile kazanılır ve varılan ülkede yapılan başvurunun sonuçlanmasına kadar devam eder (Saraçlı, 2011: 77-80).

Kısaca mülteci, hukuken statüsü kabul edilmiş bir yabancıyı ifade ederken sığınmacı ise mültecilik statüsü incelenen ve bu sebeple kendisine geçici koruma sağlanan kişiyi ifade etmektedir. Sığınmacının da mültecilik statüsünün incelemesi bitene kadar başvuru yaptığı ülkede ikametine izin verilmektedir. Böylece sığınmacı ülkede bulunduğu sürece asgari düzeyde de olsa sosyal yardımlardan faydalanabilmektedir (Çiçekli, 2007: 212).

Diğer bir tanım olan “göçmen” ise temelde ülkesinden, zulme veya baskıya uğrayacağından korktuğu veya endişe duyduğu için değil tamamen ekonomik nedenlerle ülkesinden veya bölgesinden ayrılan kişiler olarak kullanılmaktadır. Aslında göçmenler, vatandaşı oldukları ülkelerin korumasından yararlanmaya devam ederlerken, daha iyi bir yaşam standardına kavuşabilmek için kendi istekleri ile veya başka bir sebeple bu yolculuğa çıkmaktadırlar (MADDE14, 19.09.2020).

Düzensiz göç hedef, transit ve kaynak ülkeler açısından ayrı ayrı değerlendirilmesi gereken bir konudur. Bu kavram, hedef ülkeler için ülkelere yasadışı yollardan gelen veya yasal yollarla gelip yasal çıkış süreleri içerisinde çıkmayan kişileri kapsarken; kaynak ülke için ülkesini terk ederken gerekli prosedürlere uymayarak ülke sınırlarını geçen kişileri içermektedir. Transit ülkeler içinse; kaynak ülkelerden hedef ülkeye ulaşmak için yasal ya da yasal olmayan yollarla ülkeye girip bu ülkeyi bir geçiş ülkesi olarak kullanıp ülkeyi terk eden kişileri ifade etmektedir (T. C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2017: 56).

Düzensiz göçmen terimi ise, geldiği ülkede kalmak için yasal hakkı bulunmayan kişiler için kullanılır. Ancak bu, tüm düzensiz göçmenlerin buldukları ülkede resmi olmayan bir şekilde veya belgeleri olmadan kaldıkları anlamına gelmemektedir. Belgesiz göçmen terimi ise bir ülkeye yasal yollarla giriş yapmak veya o ülkede kalmak için gerekli belgelerden yoksun kişiler için kullanılır. Buna bakıldığında Düzensiz göçmen ve Belgesiz göçmen; Türkiye’ye yasa dışı yollarla girişini, ülkede yasa dışı kalışını, ülkeden yasa dışı çıkışını, ülkede izinsiz kalmasını ifade etmektedir (Uluslararası Af Örgütü, 2009: 6).

Vatansız kişi; kendi yasalarının işleyişi içinde hiçbir devlet tarafından vatandaş olarak sayılmayan bir kişi anlamına gelir (UNCHR, 2014: 9).

Sonuç olarak mültecilik ya da göç olgusu birçok kaynakta farklı şekillerle ele alınmış ve incelenmiştir. Mülteci kavramlarına bakıldığında mülteci; vatandaşı olduğu ülke dışında olmalıdır. Ülkesinden ayrılma nedeni zulme uğrama korkusu olmalıdır. Zulme uğrama korkusu gerçekçi olmalıdır. Zulüm tehdidi, tanımında belirtilen beş sebepten dolayı olmalıdır. (ırkı, dini ve diğerleri...). Kendi ülkesinde, kendi devletinden koruma bulamama, bu korumadan yararlanamama durumu söz konusu olmalıdır.

3. TÜRKİYE VE İSTANBUL'DAKİ SURIYELİ MÜLTECİ SAYISI

2011 yılında Suriye'de iç savaşın başlamasının ardından pek çok Suriyeli ülkesini terk etmek zorunda kalmıştır. İç savaşın başlaması neticesinde Suriye'de siyasi, hukuki, sosyo-ekonomik ve askeri anlamda problemler baş göstermiştir. Böylece bu olumsuz şartların oluşmasıyla birlikte Suriye halkı kendi ülkesinden göç etmek zorunda kalmıştır. Türkiye bu göç sürecinde sınır kapılarını Suriyeli mültecilere açmış ve onların Türkiye'ye gelmesine müsaade etmiştir. Nitekim 2011 yılından itibaren başlayan bu göç süreci ile Suriyeli mülteciler önce kamplara yerleştirilmişlerdir. Ancak bu süreç fazla uzun sürmemiş ve Suriyeli mülteciler yavaş yavaş kamplardan şehirlere göç etmişlerdir. Ve Türkiye'de günümüzde en çok Suriyeli mültecinin yaşamını sürdürdüğü il İstanbul olmuştur. Doğal olarak Suriyeli mülteciler İstanbul içerisinde de farklı ilçelere yerleşmişlerdir. Bu ilçelerin en önemlilerinden ve çokça Suriyeli mülteciyi bünyesinde barındıran ise Sultangazi olmuştur.

Aşağıdaki tabloda da görüldüğü üzere Türkiye'de yaklaşık olarak 4 milyon Suriyeli bulunmaktadır. Doğal olarak tahmin edilebilir ki bu rakamlar ve veriler her iki ülkenin yani Türkiye ve Suriye'nin siyasi ve askeri politikalarına göre çeşitli tarihler itibariyle değişiklik gösterebilmektedir. Tablo 1' göre; Türkiye'de yaşayan Suriyelilerin yaş gruplarına göre dağılımları incelendiğinde 55 yaş ve üstü yaş grubuna kadar erkek sayısının kadın sayısından fazla olduğu görülmektedir. Yine tabloya göre; Türkiye'deki Suriyelilerin yaş aralığı olarak 0-39 yaş grubunun sayıca diğer yaş gruplarına göre daha fazla olduğu görülmektedir. Ayrıca aşağıdaki tablo bize Türkiye'de yaşayan yaklaşık 4 milyon Suriyelinin çoğunluğunu 5-9 yaş grubunun oluşturduğunu göstermektedir. Hatta tablonun geneli itibariyle bir değerlendirme yapıldığında çocuk ve genç nüfusun yaşlı nüfusa oranla kişi sayısı olarak daha fazla olduğu söylenebilmektedir.

Tablo 1: Türkiye’de Bulunan Suriyeli Mülteci Sayısı

YAŞ ARALIĞI	ERKEK	KADIN	TOPLAM
0-4	255.288	246.290	501.578
5-9	282.343	259.162	541.505
10-14	203.147	183.715	386.862
15-18	141.499	118.134	259.633
19-24	285.473	212.188	497.661
25-29	202.279	147.316	349.595
30-34	158.603	115.488	274.091
35-39	118.667	96.577	215.244
40-44	84.483	75.441	159.924
45-49	60.237	56.941	117.178
50-54	49.579	48.697	98.276
55-59	37.788	37.891	75.679
60-64	28.361	29.212	57.573
65-69	20.291	20.693	40.984
70-74	7.722	8.696	16.418
75+	7.708	9.975	17.683
TOPLAM	1.943.468	1.666.416	3.609.884

Kaynak: MÜLTECİLER (2020) <https://multeciler.org.tr/turkiyedeki-suriyeli-sayisi/>, (18.09.2020).

Tablo 2: Suriyeli Nüfus’un Türkiye’de Yaşadığı İlk 10 İl

Sıra	Şehirler	Suriyeli Nüfusu	İl Nüfusu ile Karşılaştırma (Yüzde)
1	İstanbul	512.578	%3,3
2	Gaziantep	450.553	%21,7
3	Hatay	434.301	%26,6
4	Şanlıurfa	419.803	%20,2
5	Adana	250.003	%11,1
6	Mersin	217.957	%11,8
7	Bursa	177.578	%5,8
8	İzmir	147.101	%3,3
9	Konya	116.921	%5,2
10	Kilis	108.402	%76

Kaynak: MÜLTECİLER (2020) <https://multeciler.org.tr/turkiyedeki-suriyeli-sayisi/>, (02.11.2020).

Yukarıdaki tabloya göre yaklaşık olarak 3 milyon Suriyelinin Türkiye’de daha çok büyük şehirlerde yaşadığı görülmektedir. Suriyeli kişi sayısı bakımından İstanbul en çok Suriyeli mülteciye ev sahipliği yapan illerin başında gelmektedir. Fakat İstanbul nüfus bakımından Türkiye’nin en kalabalık şehri olması hasebiyle İstanbul’da yaşayan Suriyeli mülteci sayısı İstanbul nüfusuna oranla düşük kalmıştır. Diğer taraftan İstanbul’un tam tersi bir durum Kilis için söylenebilmektedir. Ortalama nüfusu 130 bin olan Kilis’te yaklaşık 110 bin Suriyeli mültecinin bulunması Kilis’te nüfus yoğunluğu açısından %76’lara varan bir tabloyu ortaya çıkarmıştır. Yine tabloya göre, Suriyeli nüfusun en fazla yaşadığı ilk

üç il sırasıyla İstanbul, Gaziantep ve Hatay'dır. Bu illeri ise Şanlıurfa, Adana, Mersin, Bursa, İzmir, Konya ve Kilis takip etmektedir.

Tablo 3: İstanbul İlçelerindeki Suriyeli Mülteci Sayısı

İlçe	İlçe Nüfusu	Suriyeli Sayısı	Sayısal Sıra	Suriyeli/İlçe Nüfusu%	Oransal Sıra
K. Çekmece	761.064	38.278	1	5,02	8
Bağcılar	757.162	37.643	2	4,97	9
Sultangazi	521.524	31.426	3	6,02	6
Fatih	419.345	30.747	4	7,33	4
Esenyurt	742.810	29.177	5	3,92	15
Başakşehir	353.311	26.424	6	7,48	3
Zeytinburnu	289.685	25.000	7	8,63	1
Esenler	459.983	22.678	8	4,93	10
Sultanbeyli	321.730	20.192	9	6,27	5
Avcılar	425.228	19.554	10	4,59	12

Kaynak: Palacioğlu, T. (2018) "Suriyeliler, AB ve Türkiye Özelinde Mülteciler", İstanbul: İTO Yayınları.

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere İstanbul'un 10 ilçesinde yaklaşık üç yüz bin Suriyeli yaşamaktadır. Suriyeli mülteciler İstanbul'da en çok bu ilçelerde ikamet etmektedirler. İstanbul ilçeleri arasında ikamet eden en çok Suriyeli mülteci tabloya göre Küçükçekmece'dedir. Küçükçekmece'yi sırasıyla Bağcılar, Sultangazi, Fatih ve Esenyurt takip etmektedir. Yine tabloya göre Sultangazi ilçesi, ilçede ikamet eden Suriyeli mülteci sayısına göre İstanbul'da üçüncü sırada yer almaktadır. Ancak Sultangazi'de yaşayan Suriyeli mültecilerin ilçe nüfusuna oranına bakıldığında Sultangazi'nin %6,02 gibi bir oranla 6. sırada yer aldığı görülmektedir. Kavas ve ark tarafından yapılan çalışma da Sultangazi'de yaşayan Suriyeli mültecilere ilişkin bu bulguları desteklemektedir (Kavas, Avşar, Kadkoy ve Bilgiç, 2019: 39-40).

Ancak bu rakamların gerçek olup olmadığı yerel kaynaklar tarafından tartışılmaktadır. Resmi kayıtlara göre ortalama 35 bin Suriyelinin bulunduğu Sultangazi'de kayıt dışı yine ortalama 15 bin civarında bir Suriyelinin olduğu tahmin edilmektedir (EMİN HABER, 30.10.2020).

4. SULTANGAZİ'NİN SOSYAL VE EKONOMİK YAPISI

Sultangazi ilçesi sosyal ve ekonomik özelliklerinden dolayı İstanbul gibi hem İstanbul dışından hem de İstanbul'un farklı ilçelerinden göç almaktadır. Sultangazi ilçesi bu çerçeveden değerlendirildiğinde nüfus ve demografik açıdan İstanbul'un önemli ilçelerinden birisini oluşturmaktadır (Sultangazi Belediyesi, 2019: 27).

Sultangazi ilçesi genç bir nüfusa sahiptir. Bununla birlikte ekonomik faaliyetleri arasında tekstil ve ayakkabı sektörleri ilçede önemli bir yere sahiptir. Yaklaşık yüz bin kişinin bu iki sektörde çalıştığı tahmin edilmektedir. Bu ekonomik faaliyetlerin yanında mobilya, otomobil tamir ve bakımı ile avize sektörleri de ilçe ekonomisine büyük bir dinamizm kazandırmaktadır. Ayrıca ucuz konutun ve konut alanlarının çokça varlığı ilçeyi göç için önemli bir cazibe merkezi haline getirmektedir. Sultangazi'ye göç ile gelen aileler yukarıda bahsedildiği üzere genellikle tekstil atölyelerinde ve ayakkabı imalathanelerinde çalışmaktadırlar. Yine sosyo-ekonomik açıdan orta seviyede yaşayan ailelerin bulunduğu mahallelerde birçok atölye görmek mümkündür. Sultangazi ilçesinde yaşayan nüfusun sosyo-ekonomik durumu orta sınıf ve dar gelirli ailelerden oluşmasına rağmen ailelerin %70'i mülk sahibidir (Sultangazi Belediyesi, 2019: 27-28).

5. SULTANGAZİ İLÇESİNDE SURİYELİ MÜLTECİLERE YÖNELİK YAPILAN SAHA ARAŞTIRMASI

5.1. Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın temel amacı Sultangazi'de yaşayan Suriyelilerin sosyo-ekonomik analizini yapmak olacaktır. Yine çalışmanın amaçları içerisinde Sultangazi'de yaşayan Suriyeli mültecilerin sosyal ve ekonomik durumları, hangi meslekleri icra ettikleri, cinsiyet ve yaş durumları, nerelerde ve hangi koşullarda ikamet ettikleri, sosyal güvencelerinin olup olmadığı, Türkçe bilip bilmedikleri ve iç savaşın sona ermesi durumunda kendi ülkelerine dönüp dönmeyecekleri gibi konulara açıklık getirmek bulunmaktadır.

5.2. Çalışmanın Önemi

Sığınma hareketinden önemli ölçüde etkilenen Türkiye'de, İstanbul'daki Suriyeli mültecilerin büyük bir kısmının elde edilen verilere dayanarak Sultangazi'de yaşamadığını söyleyebiliriz. Böylece Sultangazi'de yaşayan mültecileri incelemeyi hedefleyen bu araştırma sayesinde mültecilerin kişisel özelliklerine, sığınma nedenlerine, karşılaştıkları sorunlara, yaşamlarını idame ettirme stratejilerine ve beklentilerine ilişkin verilerin elde edilmesi sağlanabilmektedir.

5.3. Çalışmanın Yöntemi

Araştırma örneklem yöntemi ile seçilen 1088 kişiye uygulanmıştır. Elde edilen veriler betimsel olarak yorumlanmıştır. Araştırma amacı bakımından tanımlayıcı tasarımdadır ve bu sebeple hipotez içermemektedir. Yine araştırma yüz yüze yapılmış olup alınan cevaplar forma yazılmıştır. Ayrıca araştırmada literatür taraması yapılmış ve devamında Suriyeli mültecilerin demografik yapıları, eğitim düzeyleri, iş hayatında yer alıp almadığı, sosyal güvencelerinin olup olmadığı ve yaşam düzeylerinin belirlenmesi gibi 11 sorudan oluşan kişisel bilgi formu dağıtılmıştır. Genel olarak araştırma 1088

Suriyeli mülteci ile yapılmıştır. Ayrıca araştırma formu Türkçe olup gerektiği durumlarda tercüman desteği sağlanmıştır. Fakat burada değinilmesi gereken husus şudur ki Sultangazi’de yaşayan resmi rakamlara göre 60 bin civarında Suriyeli bulunmaktadır. Böylece araştırmanın yalnızca 1088 kişi ile yapılması elbette ki genel geçer bir durumu ortaya koymayacaktır. Hatta ortaya çıkacak olan sonuçlarında bu şekilde değerlendirilmesi yerinde olacaktır. Diğer taraftan araştırmanın kesitsel bir araştırma olduğu da unutulmamalıdır.

5.4. Bulgular

Bu çalışma kapsamında Sultangazi ilçe genelinde 1088 Suriyeli mülteciyle yüz yüze görüşme yapılmış ve saha çalışması ise Suriyeli mültecilerin yoğunlukta çalıştığı işyerleri ile mahalleleri kapsamıştır. Araştırmada 286 kadın ve 794 erkek katılımcı yer almıştır. Elde edilen tüm veriler sınıflandırılmış, ortaya çıkan sonuçlar, frekans ve yüzdeleriyle raporda yer almıştır.

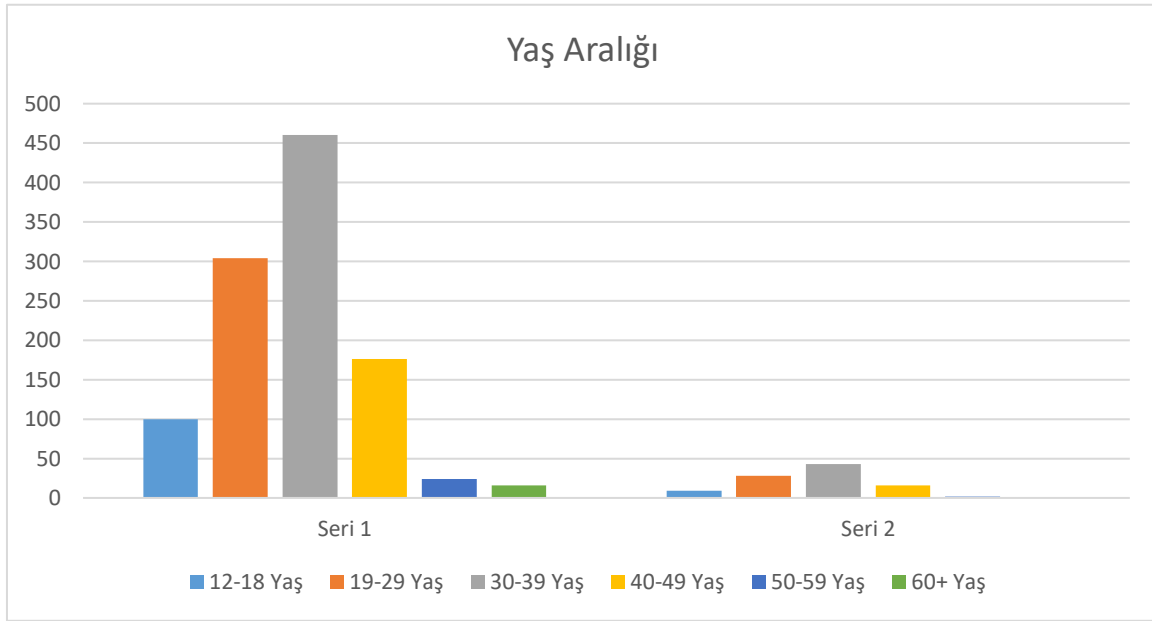
Grafik 1: Katılımcıların Cinsiyete Göre Dağılımı

Kaynak: Sultangazi Belediyesi, Suriyeli Mültecilere Yönelik Çalışmalar, İstanbul: 2020.

Grafik 1’de de görüldüğü üzere yapılan araştırmaya destek veren Suriyeli mültecilerin çoğunluğunun erkeklerden oluştuğu görülmektedir. Kadın katılımcılar ise araştırmanın sadece %26’sını oluşturmaktadır.

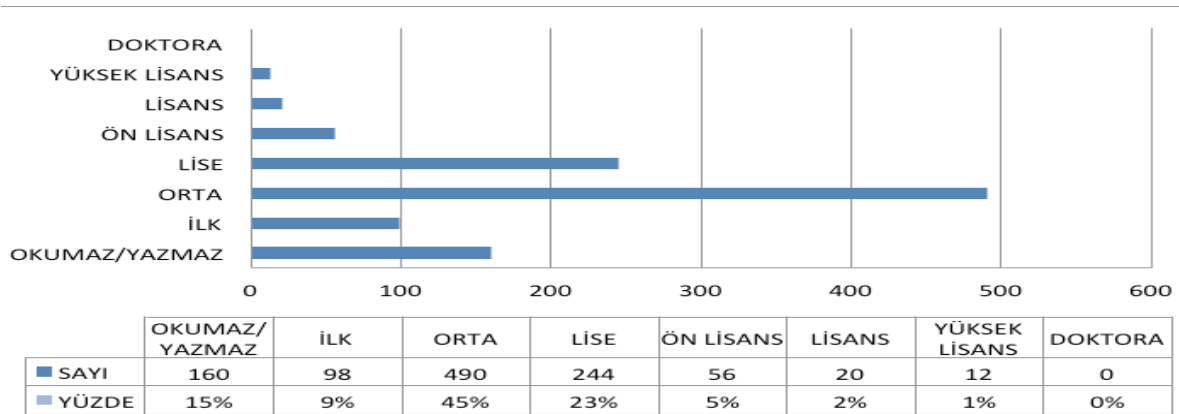
Grafik 2: Katılımcıların Yaşa Göre Dağılımı

Kaynak: Sultangazi Belediyesi, Suriyeli Mültecilere Yönelik Çalışmalar, İstanbul: 2020.

Araştırmada katılımcıların yaşları yaş grupları ile sınıflandırılmıştır. Grafikte’de görüldüğü üzere araştırmaya katılanların yaş grupları en yüksekten en aşağıya doğru sıralanır ise, birinci sırada 30-39 yaş grubu, ikinci sırada 19-29 yaş grubu, üçüncü sırada 40-49 yaş grubu, dördüncü sırada 12-18 yaş grubu, beşinci sırada 50-59 yaş grubu ve altıncı sırada 60 yaş ve üstü grubun olduğu görülmektedir.

Grafik 3: Katılımcıların Eğitim Durumu

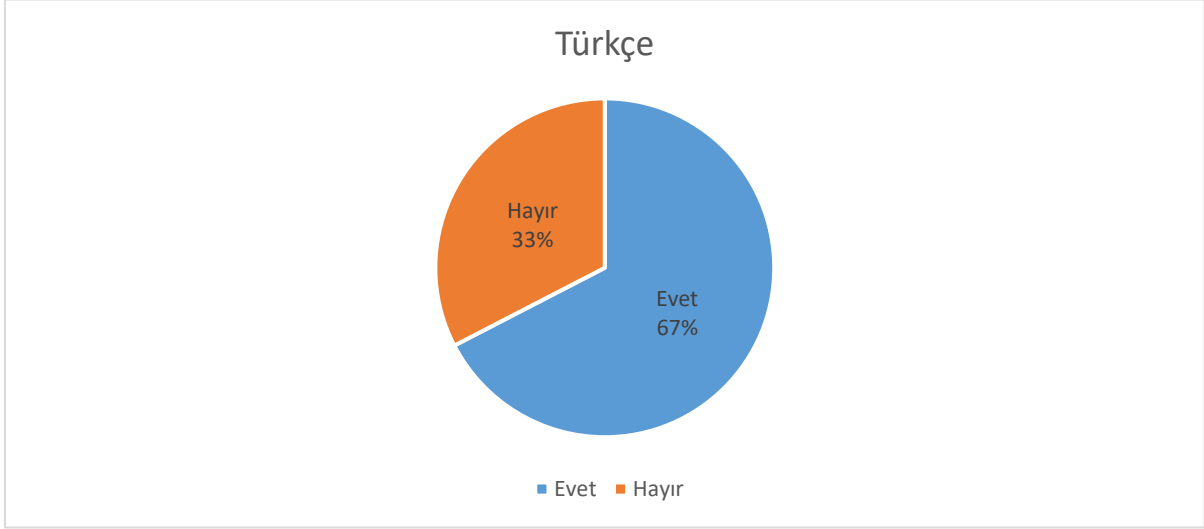

Kaynak: Sultangazi Belediyesi, Suriyeli Mültecilere Yönelik Çalışmalar, İstanbul: 2020.

Yapılan araştırmaya göre katılımcıların ağırlıklı olarak ortaokul mezunu olduğu görülmektedir. Lisans, yüksek lisans ve doktora mezunu oranları ilkökul, ortaokul ve lise mezunlarına göre oldukça düşüktür. Yine yapılan araştırmaya göre okuma ve yazma bilmeyenlerin sayısı ön lisans, lisans ve

yüksek lisans mezunlarından fazladır. Hatta doktora mezunu katılımcı çıkmamıştır. Böylece yukarıdaki tabloya göre gelen Suriyeli mültecilerin eğitim seviyelerinin yüksek olmadığı da görülmektedir.

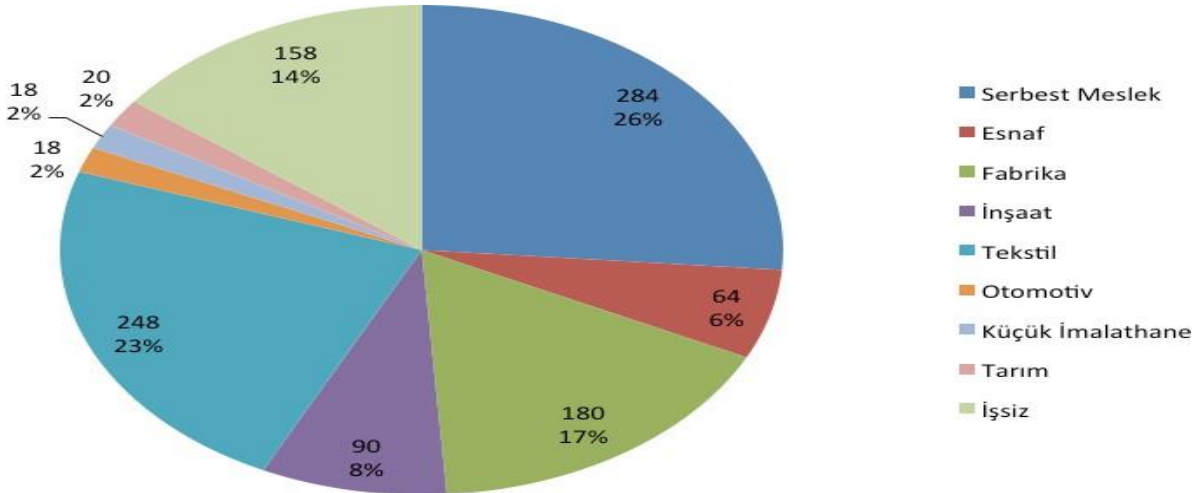
Grafik 4: Türkiye’de Dil Sorunu Yaşıyor Musunuz?

Kaynak: Sultangazi Belediyesi, Suriyeli Mültecilere Yönelik Çalışmalar, İstanbul: 2020.

Katılımcıların geneline bakıldığında büyük oranda Türkçe dil sorunu yaşadığı görülmektedir. Katılımcıların % 67’si Türkiye’de dil sorunu yaşadığından bahsederken % 33’lük kısım ise dil sorunu yaşamadığını dile getirmektedir. Türkiye’de Türkçe dil sorunu yaşamayan Suriyeli mültecilerin çoğu çocukluk döneminde Türkiye’ye gelen gençlerden oluşmaktadır. Hatta bu çocuk ve gençler aynı zamanda ailelerine de tercüman olduklarını yapılan görüşmelerde ifade etmişlerdir.

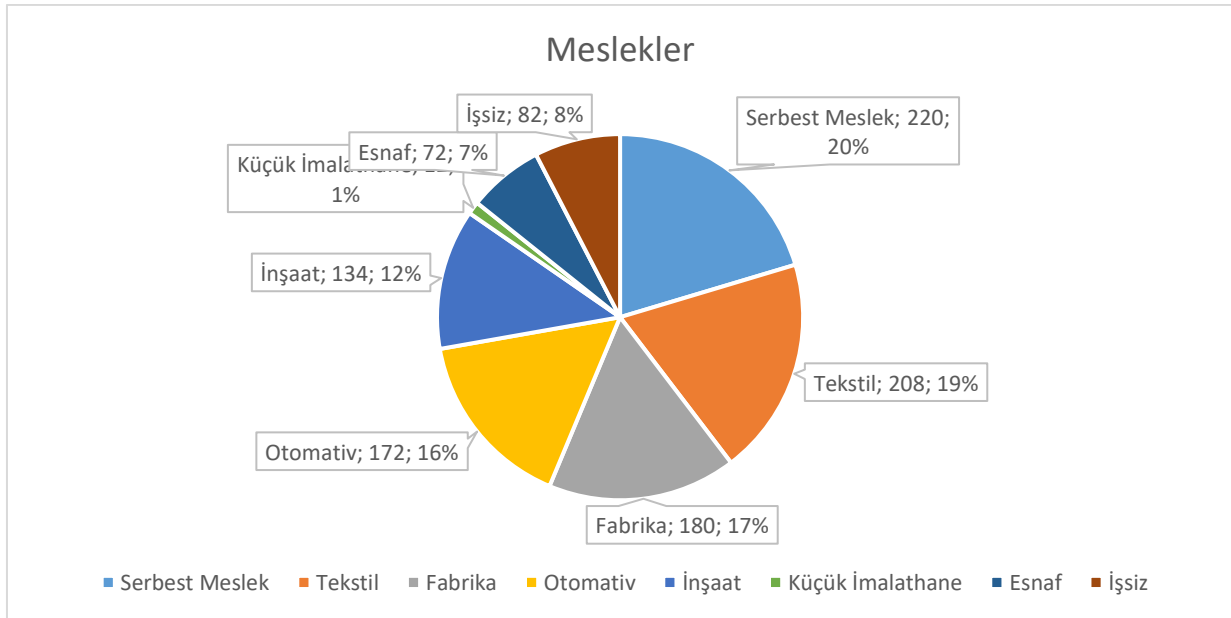
Grafik 5: Suriyelilerin Türkiye’de Yapmış Olduğu Meslekler

Kaynak: Sultangazi Belediyesi, Suriyeli Mültecilere Yönelik Çalışmalar, İstanbul: 2020.

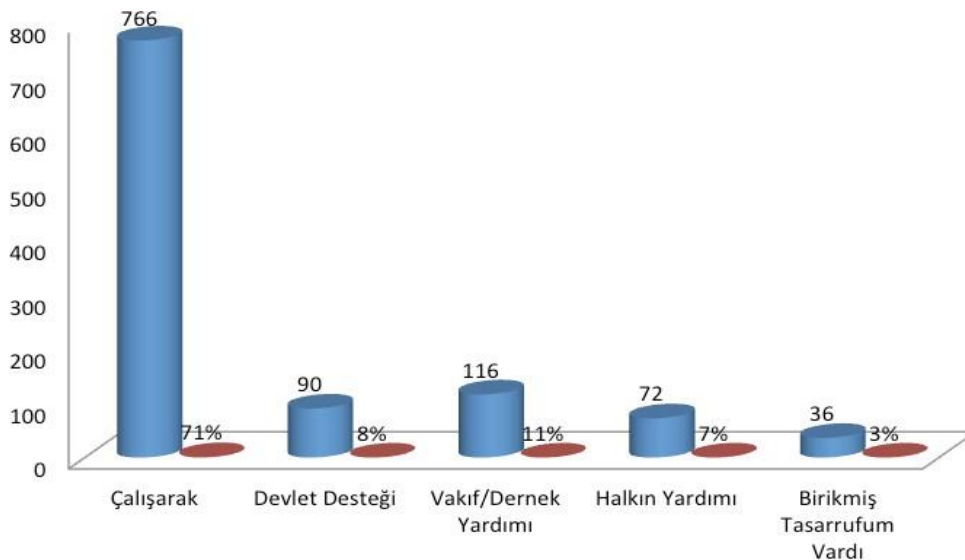
Katılımcıların Suriye ile Türkiye’de yaptıkları meslekler karşılaştırıldığında serbest meslek çalışanlarının yoğunluğu dikkat çekmektedir. Bu çalışma alanını ise tekstil sektörü izlemektedir. Ancak Türkiye’de otomotiv sektörünün güçlü olması ve bu alanda eleman istihdamının birçok sektöre göre yüksek olması nedeniyle Sultangazi’ye gelen Suriyeli mültecilerin otomotiv sektöründe de çalışmayı tercih ettikleri gözlenmektedir. Özellikle Sultangazi’de oto sanayi sitesi ve tekstil kuruluşları birçok Suriyeli mülteciye istihdam imkânı sağlamıştır.

Grafik 6: Mültecilerin Suriye’de Yaptığı Meslekler

Kaynak: Sultangazi Belediyesi, Suriyeli Mültecilere Yönelik Çalışmalar, İstanbul: 2020.

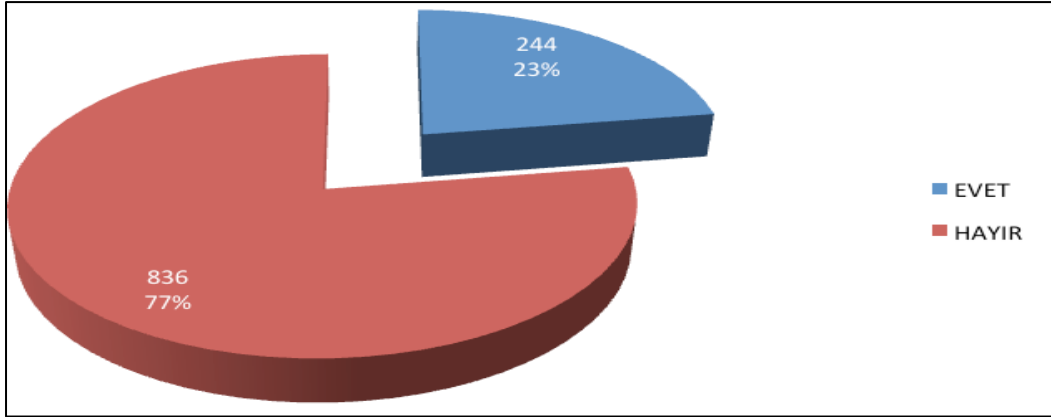
Grafik 7: Suriyeli Mülteciler Yaşamsal İhtiyaçlarını Nerden Karşılıyor?

Kaynak: Sultangazi Belediyesi, Suriyeli Mültecilere Yönelik Çalışmalar, İstanbul: 2020.

Katılımcıların % 71 gibi yüksek oranda yaşamsal ihtiyaçlarının karşılamak için çalışarak gelir sağladıkları gözlenmektedir. Çeşitli vakıf ve derneklerin Suriyeli mültecilere yönelik yaptığı yardımlar % 11 iken devlet desteği ile yaşamını sürdürenlerin oranı % 8'dir. Netice itibariyle Suriyeli mültecilerin büyük çoğunluğunun yaşamını çalışarak sürdürdüğü görülmektedir.

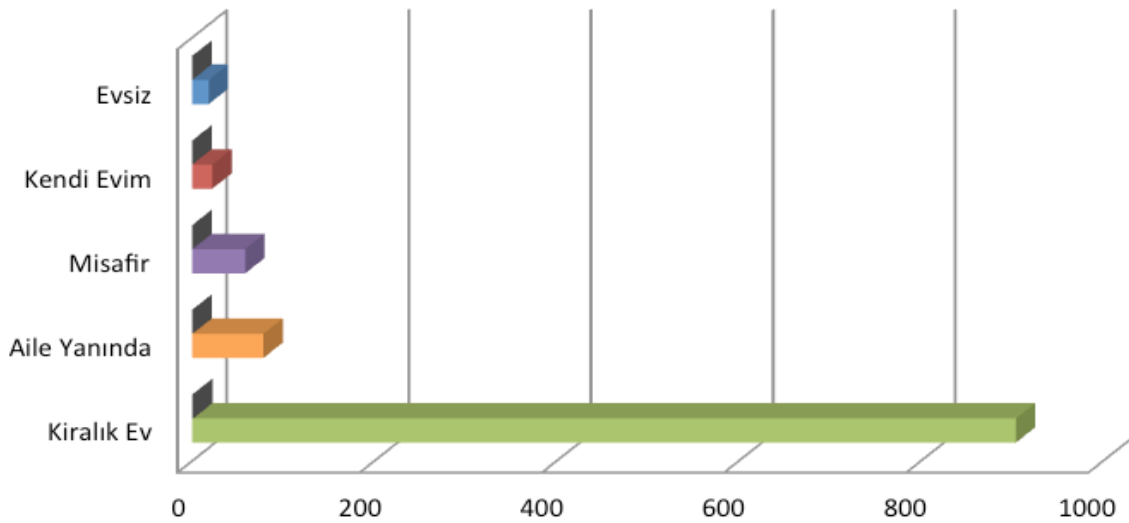
Grafik 8: Suriyeli Mültecilerin Sosyal Güvencesi Var Mı?

Kaynak: Sultangazi Belediyesi, Suriyeli Mültecilere Yönelik Çalışmalar, İstanbul: 2020.

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere Suriyeli mültecilerin büyük bir kısmının sosyal güvencesinin olmadığı anlaşılmaktadır. Sadece 244 katılımcının sosyal güvencesinin olduğu görülmektedir. Sonuç olarak birçok mültecinin Türkiye’de sosyal güvenceden mahrum olarak yaşadığı ortaya çıkmaktadır.

Grafik 9: Suriyeli Mültecilerin İkamet Yerleri

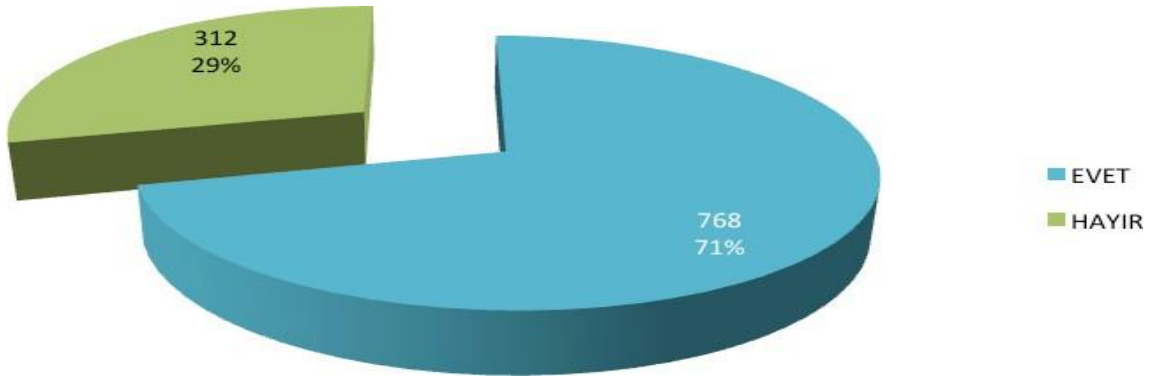

	Kiralık Ev	Aile Yanında	Misafir	Kendi Evim	Evsiz
■ YÜZDE	84%	7%	5%	2%	2%
■ SAYI	904	78	58	22	18

Kaynak: Sultangazi Belediyesi, Suriyeli Mültecilere Yönelik Çalışmalar, İstanbul: 2020.

Katılımcıların büyük çoğunluğu yani %84'ü Sultangazi'de kiraladıkları evlerde ikamet etmektedirler. Aile ya da akrabalarının yanında ikamet edenler ise %7 gibi bir orandadır. Evsizler ise %2'dir. Kendi evinde oturanların oranı da evsiz olan mültecilerle aynıdır. Böylece katılımcıların çoğunun çalışıp elde ettikleri gelirin bir kısmını kira bedeli olarak ödedikleri görülmektedir.

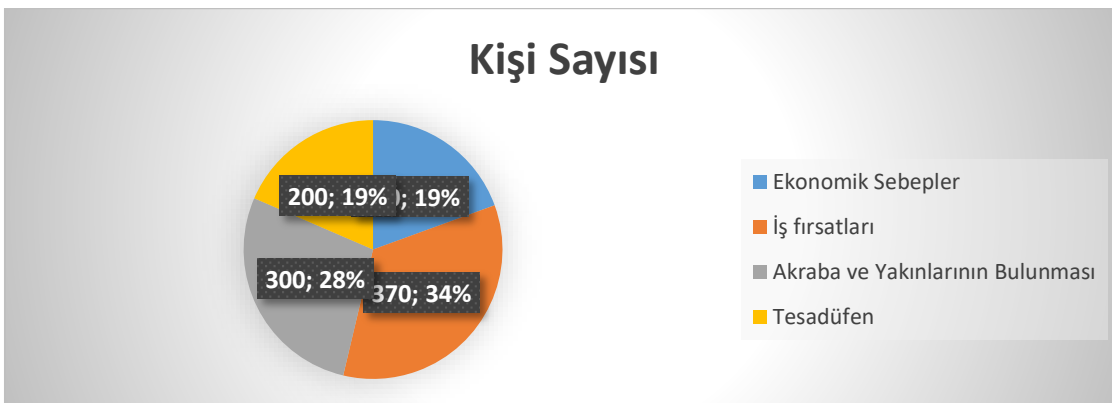
Grafik 10: İç Savaşın Sona Ermesi Durumunda Suriye'ye Geri Dönmeyi Düşünüyor Musunuz?

Kaynak: Sultangazi Belediyesi, Suriyeli Mültecilere Yönelik Çalışmalar, İstanbul: 2020.

Türkiye'de yaşayan mülteciler konusunda belki de en fazla tartışılan konu "Suriye'de yaşanan iç savaşın sona ermesi ve siyasi istikrarın gelmesinin ardından mültecilerin kendi ülkelerine geri dönüp dönmeyecekleri"dir. Katılımcıların %71'i Suriye'de savaşın sona ermesinin ardından ülkelerine geri dönmeyi düşündüklerini beyan ederken geri dönmeyi istemeyenlerin oranı ise %29'dur. Açıkçası özellikle bu soru ve bu soruya verilen cevabın ileriki yıllarda da Türkiye'de tartışma konusu olacağı kesindir.

Grafik 11: Suriyeli Mültecilerin Sultangazi İlçesini Tercih Etme Sebepleri

Kaynak: Sultangazi Belediyesi, Suriyeli Mültecilere Yönelik Çalışmalar, İstanbul: 2020.

Suriye mültecilerin Sultangazi ilçesini seçme nedenleri incelendiğinde iş fırsatlarının %34 ile ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Ayrıca Suriyeli mültecilerin akraba ve yakınlarının da Sultangazi’de bulunması Sultangazi ilçesini mülteciler açısından cazip hale getirmiştir. Suriyeli mültecilerin ekonomik sebeplerden dolayı Sultangazi ilçesini seçmesi de ayrıca önemli bir etkidir. Öyle ki tesadüfen Sultangazi’ye yerleşen Suriyeli mültecilerin olduğu görülmektedir.

6. SONUÇ

Sultangazi, Suriyeli mültecilerin yoğun bir göçü ile karşı karşıya kalmasına rağmen burada yapılan çalışmalarla birçok il ve ilçeye örnek teşkil edecek bir model ortaya koymuştur. Örneğin, IOM ve UNCHR gibi STK’lar Sultangazi’de belediye ile birlikte işbirliği çerçevesinde önemli çalışmalar gerçekleştirmektedir.

Yapılan araştırmada görüldüğü üzere araştırmaya katılanların çoğu erkeklerden oluşmaktadır. Kadınların da erkekler kadar sosyo-ekonomik hayatta yer alması arzu edilen bir durum olmasına karşın araştırmanın yalnızca ¼ ünü kadınlar oluşturmaktadır. Diğer yandan araştırmaya katılanların yaş grubu incelendiğinde ise 19-39 yaş grubunun çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir.

Yine yapılan araştırmaya göre Türkiye’de yaşayan Suriyeli mültecilerin eğitim seviyelerinin düşük olduğu olgusu ortaya çıkmıştır. Özellikle lisans ve yüksek lisans mezunun araştırmaya katılanların sayısına oranla oldukça düşük kalmıştır. Hatta araştırmaya katılanlar içerisinde doktora mezunu hiç bulunmamaktadır.

Diğer taraftan Türkiye’deki Suriyeli mültecilerin tüm resmi iş ve işlemlerinin daha rahat şekilde yapılabilmesi için dil sorununun ortadan kaldırılması amacıyla bu alanda uzmanlaşmış personele ihtiyaç olduğu görülmektedir. Ayrıca Suriyeli çocukların sosyal hayata katılımının sağlanması amacıyla sosyal içerikli daha çok projenin hayata geçirilmesi ve planlanması gerekmektedir. Bununla beraber istihdama katkı sağlanması ve vasıflı eleman yetiştirmek amacıyla mesleki eğitim ve beceri kurslarının çokça açılması gerekmektedir.

Sultangazi’de ikamet eden Suriyeli mültecilerin en çok yaptığı meslekler arasında serbest meslek ilk sırada yer alırken tekstil atölyelerinde çalışan işçiler ikinci sırada yer almaktadır. Bunun en önemli sebepleri arasında Sultangazi’de yoğun bir tekstil atölyesinin var olması gelmektedir. Yine aynı şekilde Suriyeli mültecilerin kendi ülkelerinde yapmış olduğu meslekler incelendiğinde ilk sırada yine serbest meslek ve tekstil atölyelerinde çalışan işçilerin geldiği görülmektedir.

Araştırmadan elde edilen bir başka sonuç ise Suriyeli mültecilerin yaşamsal ihtiyaçlarını nasıl karşıladığı olmuştur. Elde edilen verilere göre yaklaşık %75’lik bir oran Suriyeli mültecilerin yaşamsal ihtiyaçlarını çalışarak karşıladığı sonucunu ortaya koymuştur.

Diğer taraftan yapılan araştırmada Suriyeli mültecilerin büyük kısmının sosyal güvencesinin olmadığı ve büyük kısmının asgari ücretin altında bir şekilde istihdam edildiklerini ortaya koymaktadır. Burada yapılması gereken en önemli şeylerden birisi var olan kaynakların artan talebi karşılayacak seviyeye getirilmesi, yerel ve ulusal mekanizmaların devreye sokularak Suriyeli mültecilerin ekonomik ve sosyal olarak güvende hissetmelerini sağlamak olmaktadır.

Sultangazi'deki mültecilerin çoğunun iş piyasasında kayıtlı veya kayıt dışı istihdam ediliyor olması ve ekonomiye katkı sağladığı ve kendi ihtiyaçlarının büyük bölümünü karşıladığı ayrı bir gerçektir. Suriyeli mültecilerin hayatlarını ikame ettirebilmeleri için gerekli olan temel ihtiyaçları ayrıca valilikler ve ilçe kaymakamlıkları vasıtasıyla sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarınca, imkânlar doğrultusunda her ilde farklı miktarlarda karşılanmaktadır. Sultangazi Belediyesi de kendi imkânları ölçüsünde bu çalışmalara destek vermektedir.

Yine yapılan araştırmada Suriyeli mültecilerin %84'lük kısmının ikamet olarak kiralık evlerde yaşadıkları ortaya çıkmıştır. %7'lik kısım aile yanında ikamet ederken, %5'lik kısım ise bir başkasının yanında misafir olarak kaldığını ifade etmiştir.

Diğer yandan Suriyeli mültecilere Suriye'deki iç savaşın sona ermesi durumunda kendi ülkelerine dönmek isteyip istememesi sorulmuş ve %71'lik kesimin iç savaşın bitmesiyle birlikte kendi ülkelerine döneceği sonucu ortaya çıkmıştır. Bir başka ifadeyle, Türkiye'de yaşayan Suriyeli mültecilerin büyük çoğunluğu kendi ülkelerindeki kaos ortamının sona ermesiyle birlikte Türkiye'de kalmayı düşünmedikleri sonucunu ortaya koymuştur.

Aidiyet ve değerler eğitiminin tüm mültecilere verilmesi gerekmektedir. Çünkü mülteciler kendi kültürleri ve Türk kültürü arasında köprü oluşturacak ve kendi kültürleri erozyona uğramadan Türkiye'deki yaşama uyum sağlamalarını sağlayacaktır.

Sonuç olarak gelinen noktada uyum ve entegrasyon temelli ve yerel yönetimlerin doğrudan içerisinde olacağı politikalar geliştirilmezse özellikle 15-29 yaş arası mülteci genç nüfusun daha da marjinalleşerek kendi gettosunu oluşturacağı örgütlenmeler biçimi ortaya çıkabilir. Nitekim bu da asayiş problemleri, geçim kaynaklarına erişimdeki problemler ve en önemlisi de kültür çatışmasını tetikleyecek unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu doğrultuda Türkçe dil eğitimine karşı olan bu kitlenin herhangi bir şekilde sisteme dâhil edilmesi elzemdir. Ayrıca okula yeni başlayacak 7-15 yaş arası mülteci çocuklarında mutlaka eğitim sistemine dâhil edilmeleri ve mümkünse ilköğretim bu kesim için zorunlu kılınması ülkemizin refah ve huzuru açısından önem teşkil etmektedir.

KAYNAKÇA

Bianet. Org (2020) <http://bianet.org/bianet/toplum/167434-multeci-gocmen-siginmaci-arasindaki->, (24.10.2020).

BMMYK. (1997) “Dünya Mültecilerinin Durumu, Bir İnsanlık Sorunu”, Ankara: Oxford University Press.

Castles, S. ve Miller Mark J. (2008) “Göçler Çağı Modern Dünyada Uluslararası Göç Hareketleri”, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Çiçekli, B. (2007) “Yabancılar Hukuku”, Ankara: Seçkin Yayınları.

Ekşi, N. (2017) “İnsan Hakları Perspektifinden Mültecilik”, Ankara; Semih Ofset.

Emek İnan, C. (2016) “Türkiye’de Göç Politikaları: İskân Kanunları Üzerinden Bir İnceleme”, Göç Araştırmaları Dergisi, 2(3): 11-33.

EMİN HABER (2020) <https://www.eminhaber.org/sultangazide-kac-suriyeli-var.html>, (30.10.2020).

Erdoğan, M. (2020) “Suriyeliler Barometresi 2019 Suriyelilerle Uyum İçinde Yaşamın Çerçevesi”, Ankara: Orion Kitabevi.

Erdoğan, M. (2019) “Türkiye’deki Suriyeli Mülteciler”, İstanbul: Türk-Alman Üniversitesi Göç ve Uyum Araştırmaları Merkezi.

IOM. (2013) “Uluslararası Göç Hukuku Göç Terimleri Sözlüğü” İkinci Baskı, No: 31, İsviçre: Uluslararası Göç Örgütü Yayınları.

Kavas, A., Avşar, İ., Kadkoy, O. ve Bilgiç, E. Ç. (2019) “İstanbul’da Suriyeliler ve Savaş Sonrası Suriye Gettoları”, Ankara: TEPAV Yayınları.

Madde 14. Org (2016) <http://www.madde14.org/index.php?title=G%C3%B6çmen>, (26.10.2020).

MÜLTECİLER (2020) <https://multeciler.org.tr/turkiyedeki-suriyeli-sayisi/>, (18.09.2020).

MÜLTECİLER (2020) <https://multeciler.org.tr/turkiyedeki-suriyeli-sayisi/>, (02.11.2020).

Ombudsman. Gov.tr (2016) <http://www.ombudsman.gov.tr/contents/files/45516--Multecilerin-Hukuki-Durumuna-DairSozlesme.pdf>, (09.10.2020).

Oral, B. ve Çetinkaya, F. (2017) “Sosyolojik Bir Olgu Olarak Göç, Tanımı, Nedenleri ve Göç Kuramları”, Türkiye Klinikleri, 3(1): 1-8.

DOI: 10.38120/banusad.821157

BANÜSAD, 2021; 4(1), 1-20

ORSAM. (2014) “Suriye’ye Komşu Ülkelerde Suriyeli Mültecilerin Durumu: Bulgular, Sonuçlar Ve Öneriler”, ORSAM rapor No: 189, Ankara.

Palacioğlu, T. (2018) “Suriyeliler, AB ve Türkiye Özelinde Mülteciler”, İstanbul: İTO Yayınları.

Resmi Gazete (1994) “İltica ve Sığınmacı Yönetmeliği”, Resmi Gazete 30.11.1994 No: 22127, Ankara.

Saraçlı, M. (2011) “Uluslararası Hukukta Yerinden Edilmiş Kişiler”, Ankara: Adalet Yayınevi.

T.C. GOC. (2017) “2016 Türkiye Göç Raporu”, Yayın No: 40, Ankara.

T.C. Sultangazi Belediyesi (2019). “Sultangazi Belediyesi Stratejik Plan 2020-2024”, İstanbul.

UAÖ. (2009) “İki Arada Bir Derede, Türkiye’de Mültecilere Koruma Sağlanmıyor”, Birleşik Krallık: Uluslararası Af Örgütü Yayınları.

UNHCR. (2014). “Vatansız Kişilerin Korunmasına İlişkin El Kitabı”, Cenevre.

Urk, M. (2010) “Göç Olgusu Bağlamında Mülteciler, Sığınmacılar Ve İnsan Hakları”, Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

UNHCR (2020) <https://www.unhcr.org/tr/unhcr-turkiye-istatistikleri>, (28.10.2020).